

SAVAŞ ESİRLERİ VE CARİYELİK

Esirleri, köle veya cariye yapmak ve cariyelerin cinselliğinden nikâhsız olarak yararlanmak Kur'an'a aykırıdır. Bu konudaki ayeter açık olmasına rağmen anlam kayması yapılarak bir algı oluşturulmuş, esirlerin köleleştirilebileceği ve cariyelerin cinselliğinden yararlanılabileceği, Sünnî ve Şii bütün mezheplerin ortak görüşü haline getirilmiştir.

A - ESİRLERİN KÖLELEŞTİRİLMESİ

Müslümanlar kendilerini değil, Allah'ın dinini hâkim kılmak için çalışırlar. Bu çalışma, düzeni sarsmaya başlayınca muhalefet şiddetli olur. Karşı taraf bunun için savaş bile açar. Eğer savaşa savaşla karşılık verilmezse sonuç çok kötü olabilir. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

Allah yolunda, sizinle savaşanlarla savaşın ama haksız saldırı yapmayın. Allah, haksız saldırı yapanları sevmez. (Bakara 2/190)

Müslümanlar ilk savaşı Bedir'de yaptılar. Allah Teâlâ bu savaştan önce şu ayeti indirdi:

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَثْبَثْتُمْهُمْ فَشُدُّوا الرِّبَاطَ فَإِنَّمَا مَنَّا بَعْدُ وَإِنَّمَا فِدَاءٌ حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا

Kâfirlerle savaştığınızda boyunlarını vurun. Onları etkisiz hale getirince sıkı güvenlik çemberine alın. Sonra onları (esirleri), fidye alarak veya karşılıksız serbest bırakın ki savaşın doğurduğu sıkıntılar kalmasın. (Muhammed 47/4)

Esirleri serbest bırakmak düşmanı rahatlattığı gibi yeni bir savaşa gerekçe yapılmalarını da önler. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

İyilikle kötülük bir değildir. Bir şeyi en güzeliyle karşıla;

bir de bakarsın, aranda düşmanlık olan kişi sıcak bir dost haline gelmiş. (Fussilet 41/34)

Bedir savaşında Nebimiz, düşmanı etkisiz hale getirmeden esir aldığı için Allah tarafından şu ağır eleştiriye uğramıştı:

Hiçbir nebînin, savaş alanında düşmanı etkisiz hale getirmeden esir alma hakkı yoktur. Siz, dünya malını (hemen elde edeceğinizi) istiyorsunuz. Allah ise Ahireti (sonrasını) istiyor. Üstün olan ve doğru karar veren Allah'tır.

(Rumların yenildiği gün Allah'ın yardımıyla sevineceğinizi) Allah önceden yazmasaydı,¹ aldığınız esirlerden dolayı başınıza büyük bir felaketin gelmesi kaçınılmazdı.

Aldığınız ganimeti helali hoş olarak yiyebilirsiniz. Allah'tan çekinerek korunun. Allah başışlar, ikramı boldur. (Enfâl 8/67-69)²

Nebimiz, Muhammed Suresi 4. ayete uydu ve Bedir esirlerinin bir kısmını karşılıksız, bir kısmı da fidye karşılığı serbest bıraktı.

Hendek savaşında Müslümanlarla aynı safta iken savaş sırasında düşmanla iş birliğine giren Benî Kurayza Yahudilerini Nebimiz, savaştan sonra etkisiz hale getirmişti. İlgili ayetler şöyledir:

Allah, Ehl-i Kitap'tan, düşmana arka çıkanları da kalplerine korku salarak kalelerinden indirdi. Kimini öldürüyor, kimini de esir alıyordunuz. Onların yerini, yurdunu ve mallarını size verdi, henüz ayak basmadığınız yerleri de size verecektir. Allah her şeye bir ölçü koyar. (Ahzap 33/26-27)

Benî Kurayza kuşatmasında ölenler öldü, kalanlar esir alındı. Yurtları ve malları Müslümanlara kaldı. Ayette geçen, **Onların yerini, yurdunu ve mallarını size verdi** ifadesi, esirlerin serbest bırakıldığını gösterir. Çünkü ne savaşacak halleri ne de fidye olarak verecek malları kalmıştı.³

Hayber ve Benî Mustalik esirleri de dâhil, tüm esirlere yapılan muamele, yukarıdaki ayete göredir. Kur'an'ın açık emri varken, Nebîmizin farklı bir davranışta bulunması mümkün olamazdı.

Muhammed Suresi 4. ayet açık olduğu halde Sünnî ve Şii bütün mezhepler, savaşçı esirleri öldürmeyi veya köle yapmayı, ayetin hükmü gibi göstermişlerdir. Ebû Bekr el-Cessas'ın Ahkam'ul-Kur'an'ında ayete ilgili şu açıklamalar vardır:

{فَإِمَّا مَنَّا بَعْدُ، وَإِمَّا فِدَاءً} فَجَعَلَ اللَّهُ النَّبِيَّ وَالْمُؤْمِنِينَ فِي الْأَسَارَى بِالْخِيَارِ، إِنْ شَاءُوا قَتَلُوهُمْ، وَإِنْ شَاءُوا اسْتَعْبَدُوهُمْ، وَإِنْ شَاءُوا فَادَوْهُمْ

“Ya karşılıksız ya da fidye olarak onları salıverin” Ayeti ile Allah, Nebisini ve müminleri, esirler konusunda serbest bıraktı; isterlerse onları öldürürler, isterlerse köleleştirirler, isterlerse fidye alırlar.⁴

Ömer Nasuhi Bilmen konuyu şöyle özetler:

“Savaş sonucu alınan esirler konusunda yetkili makam

şunlardan birini yapmaktan serbesttir: İsterse Müslümanların yararına hareket ederek esirlerin savaşçı takımını öldürüp fesadı tümüyle ortadan kaldırırsın. İsterse kötülüklerini gidermek için yalnız köle ve cariye yapmakla yetinir. İsterse zimmi konumuna getirerek Müslümanların güvencesi altında hürriyet verir. İsterse onları İslam esirleri ile değiştirir.⁵”

Caferi mezhebine mensup Tabatabâi'nin tefsirinde konu şöyle işlenmiştir:

وقوله: {فَإِمَّا مَنَّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً} أَي فَأَسْرُوهُمْ وَيَتَفَرَّعَ عَلَيْهِ أَنْكُمْ إِمَّا تَمْنُونَ عَلَيْهِمْ مَنَّا بَعْدَ الْأَسْرِ فَتَطْلُقُونَهُمْ أَوْ تَسْتَرْقُونَهُمْ وَإِمَّا تَفْدُونَهُمْ فِدَاءً بِالْمَالِ أَوْ يَمُنْ لَكُمْ عِنْدَهُمْ مِنَ الْأَسَارَى.

“Ya karşılıksız ya da fidye olarak onları salıverin” ayetinin anlamı şudur: Onları esir alın. Sonra ya karşılıksız salıverin ya köleleştirin yahut mal karşılığı veya ellerindeki esirlere karşılık serbest bırakırsınız.⁶”

Görüldüğü gibi Sünnîler ve Şii'ler, ayette olmayan köleleştirmeyi, ayetin hükmü gibi göstermişlerdir.

B- CARIYELERİN CİNSELLİĞİNDEN YARARLANMA

Sünnî ve Şii mezhepler, esirleri köleleştirmeyi Kur'an'ın hükmü gibi gösterdikten sonra Nisâ 3, 24, Ahzap 50, Mu'minûn 5 ve 6. ayeteri, bağlamından kopararak cariyelerin cinselliklerinden yararlanmayı da Kur'an'ın hükmü gibi gösterebilmişlerdir. O ayeteri tek tek görelim:

1. Nisâ 3. Ayet

وَإِنْ حِفْظُهُمْ أَلَّا تُفْسِدُوا فِي الْبَيْتِ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَنِّي وَثَلَاثَ وَرَبَاعَ فَإِنْ حِفْظُهُمْ أَلَّا تَغْدِلُوا فَوَاجِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا

Eğer (evlenme çağına gelmiş) o yetimlere karşı hakka uygun davranmamaktan korkarsanız, onları değil, hoşunuza giden başka kadınları, iki, üç ve dörde kadar nikâhlayın. Aralarında adaleti yerine getirememekten korkarsanız bir tek kadını veya hâkimiyetiniz altında olanı (cariyeyi) nikâhlayın. Sıkıntıya düşmemeniz için en uygun olanı budur. (Nisâ 4/3)

Ayetin delil alınan bölümü şöyledir:

فَإِنْ حِفْظُهُمْ أَلَّا تَغْدِلُوا فَوَاجِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا

Aralarında adaleti yerine getirememekten korkarsanız bir tek kadını veya hâkimiyetiniz altında olanı (cariyeyi) nikâhlayın. (Nisâ 4/3)

Bu ayeti Sünnîler şöyle tefsir ederler:

{فإن خفتم أن لا تعدلوا ... فواحدة} انكحوها {أو} اقتصروا على {ما ملكت أيمانكم}

"(Birden çok eşle evlendiğinizde) "Aralarında adaleti yerine getirememekten korkarsanız bir tek kadını" nikâhlayın veya hâkimiyetiniz altında olan cariyelerle yetinin."

Caferilerin yaptığı tefsir de şöyledir:

فإن خفتم أن لا تعدلوا فواحدة أي فانكحوا واحدة ... أو ما ملكت أيمانكم وهي الاماء...كان المراد بذكر ملك اليمين الاكتفاء باتخاذهن وإتيانهن بملك اليمين دون نكاحهن بما يبلغ العدد

"(Birden çok eşle evlendiğinizde) "Aralarında adaletli davranmamaktan korkarsanız bir tek kadını" nikâhlayın. "veya hâkimiyetiniz altındakiler" cariyeler... ayette cariyelerden söz edilmesi, sayısı kaçta çıkarsa çıksın, sırf hâkimiyet altında oldukları için onlarla nikâhsız ilişkiye girilebileceğini ve bu ilişki ile yetinilebileceğini anlatmaktadır."

Ayete bu anlamı vermek mümkün değildir. Çünkü "mâ meleket eymanukum = ما ملكت أيمانكم" sözü, "vâhideten = واحدة" sözü üzerine atfedilmiştir. Matuf ile matufun aleyhin âmilleri farklı olamaz. "Vâhideten = واحدة" sözünün âmili "انكحوا" = nikâhlayın" emri ise, "mâ meleket eymanukum/hâkimiyetiniz altında olanlar" sözünün âmili de "nikâhlayın" emri olur. Dolayısıyla bu ayet, birden fazla eşle evlendiği takdirde adaleti yerine getirememekten korkarlara, ya bir hür kadını ya da bir cariyeyle nikâhlanmayı emretmektedir.

Arapça bilmeyenler için bunu şöyle açıklayabiliriz: **Bir tek kadını veya hâkimiyetiniz altında olanı** ayetin gizli yüklemi, ayetin ilk cümlesinden anlaşılan "nikâhlayın" emridir. Birbirine "veya" bağlacı ile bağlı iki kelimenin iki farklı yüklemi olamaz. Ama bu âlimler, cümlenin yapısını bozarak ikinci kelimenin başına "yetinin" yüklemine eklemiştir. Bunun, ayeti tahriften başka bir anlamı yoktur.

Ulaşabildiğimiz tefsir ve mealler, bu yanlışı bir şekilde yapmışlardır. Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanmakta olan Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir'de konu şöyle işlenmiştir:

Meal: "Eğer (o kadınlar arasında da) *adaletli davranmıyacağınızdan korkarsanız o takdirde bir tane alın veya sahip olduğunuz (cariyeler) ile yetinin.*"

Tefsir: "Mülkiyetinizde bulunan câriye ile yetinin" tavsiyesi yetimlerin ve kadınların haklarına riayet gerekçesine dayanmaktadır; ancak bunda câriyelerin menfaati vardır. ... Yetimlerin ve hür kadınların haklarına riayet edememekten korktuğu için sahip olduğu câriye ile evli gibi yaşayacak olan müminin avantajı, câriyenin hür kadınlara nisbetle daha az hakka sahip bulunmasıdır.⁹

Çağdaş "Kur'an Yolu" tefsirinin yanlışı nasıl sahiplendiği açıkça görülmektedir.

2. Nisâ 24. Ayet

Nisâ 22'den itibaren evlenilmesi yasak kadınlar sayılmış ve 24. ayette konuya şöyle devam edilmiştir:

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

Hâkimiyetiniz altında olan (savaş esirleri) dışındaki kocalı kadınları nikâhlanmanız da haramdır.

Bu ayet, evli iken esir düşen kadınların, kocalarından boşanmış sayılacağını gösterir. Burada her ne kadar savaş esiri evli kadınlarla evlenmenin hükmü açıklanmış olsa da mezhepler, ayetin bu ifadesini, esir düşmüş evli kadınla nikâhsız ilişkiye delil sayabilmişlerdir. Tefsir âlimi, Eş'arî kelâmcısı, Şâfiî fakihi ve kadı olan Abdullah b. Ömer b. Muhammed el-Beyzâvî (ö. 685/1286), tefsirinde ayeti şöyle açıklar:

والمحصنات من النساء إلا ما ملكت أيمانكم} يريد ما ملكت أيمانكم من اللاتي
سبين ولهن أزواج كفار فهن حلال للسائين والنكاح مرتفع بالسبي

"Hâkimiyetiniz altında olanlar dışındaki kocalı kadınlar" ayetinde Allah'ın istediği şudur: Hâkimiyetiniz altında olan esir alınmış kadınlardan kâfir eşleri olanlar, onları esir alanlara helaldir. Kadının esir alınmasıyla birlikte nikâhı düşmüştür.¹⁰

Caferi mezhebine mensup Tabatabâî'nin tefsirinde konu şöyle işlenmiştir:

قوله "إلا ما ملكت أيمانكم" رفعا لحكم المنع عن محصنات الاماء على ما ورد في السنة أن لمولى الأمة المزوجة أن يحول بين مملوكته وزوجها ثم ينالها عن استبراء ثم يردّها إلى زوجها.

"Allah Teâlâ'nın "Hâkimiyetiniz altındakiler hariç" sözü, Sünnette de geçtiği gibi evli cariyesinin sahibinin, kocasıyla arasına girme hakkı olduğunu gösterir. Cariyeyi çağırır, hamile olmadığını anladıktan sonra onunla ilişkiye girer, sonra kocasına iade eder."

Burada Kitab'ın ve Sünnet'in ne büyük çirkinliklere alet edildiği açıkça görülmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınladığı Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir'de ise konu şöyle işlenmiştir:

"Evlenme mânileri sayılırken zikredilen "muhsan kadınlar"dan maksat evli kadınlardır. ..."Ellerinizin altında olanlar müstesna" cümlesiyle câriyelerin kastedildiği noktasında görüş birliği vardır. Köleliğin yaygın biçimde uygulandığı eski toplumlarda varlığı kaçınılmaz olan efendinin câriyesiyle cinsel ilişkisi (istifrâş) konusu, İslâm âlimlerince – kölelik statüsünün realiteleri, nesep hükümleri ve İslâmiyet'in köleliği azaltma ve tedricen ortadan kaldırma hedefi ışığında– belirli kurallara bağlanmaya çalışılmıştır. İslâm'ın geçmişten devraldığı ve zaman içinde ortadan kaldırmayı hedeflediği kölelik sistemine ait bulunan bu hükümler tarihe intikal etmiştir.¹²

Bu tefsirdeki yanlışlar, olayı farklı boyuta taşımıştır. Allah Teâlâ, indirdiği son ayette şöyle der:

Bugün dininizi olgunlaştırdım, size olan nimetimi tamamladım. Size din olarak İslâm'ı uygun gördüm. (Mâide 5/3)

Eğer kölelik, "İslâm'ın geçmişten devraldığı ve zaman içinde ortadan kaldırmayı hedeflediği" sistemse, bu kitapta anlatılan İslâm, yukarıdaki ayette anlatılan İslâm değildir. Çünkü bu tefsiri yapanlar, henüz olgunlaşmamış ve tamamlanmamış bir dinden bahsediyorlar. Eğer

"...kölelik sistemine ait bulunan bu hükümler tarihe intikal etmiş" ise bu yeni dinin nebîsinin ne zaman geldiğini de açıklamaları gerekir. Çünkü Allah'ın olgunlaştırıp tamamladığı İslâm dinine ekleme ve çıkarma yapılamaz.

3. Müminûn 5 ve 6. Ayeter

Mekke'de inen bu ayeter, öncesi ve sonrasıyla birlikte şöyledir:

1. **Şu müminler kesinlikle umduklarına kavuşacaklardır:**
2. **namazlarında derin bir saygıyla duranlar,**
3. **boş sözlerden yüz çevirenler,**
4. **zekât için çalışanlar,**
5. **ferçlerini koruyanlar.**
6. **Sadece eşlerine veya hâkimiyetleri altındakilere (esir eşlerine ferçlerini açabilirler).**
7. **(ferçlerini) bunlardan başkalarına açarlarsa sınırları aşmış olurlar.**
8. **Kendilerine emanet edilen şeyler ve üstlendikleri sorumluluklar konusunda titiz davrananlar,**
9. **ve namazlarına özen gösterenlerdir.**
10. **İşte pay sahibi olacak olanlar onlardır.**
11. **Cennetten pay alacaklar ve orada ölümsüzleşeceklerdir.** (Mu'minûn 23/1-11)

Görüldüğü gibi her ayet, kadın erkek bütün müminleri kapsamaktadır. Ancak mezhepler, 6. ayetteki "eşlerine" ifadesini kadın ve erkek için ortak sayarken "veya" bağlacını "ve" ye çevirip "hâkimiyetleri altındakiler"i, cariyesler diye anlamış ve ayeti, cariyelerin sahiplerine helal olduğuna delil saymışlardır. Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir'de ayetlere şu meâl verilmiştir:

"Onlar ki, ırzlarını korurlar. Ancak eşleri ve ellerinin altında bulunan cariyesleri bunun dışındadır. Onlarla ilişkilerinden dolayı kınanmazlar. Kim bunun ötesine geçmek isterse, işte onlar haddi aşanlardır." (Mu'minûn 23/5-7)

"Eşleri ve ellerinin altında bulunan cariyesleri" şeklinde verilen mealde "veya" bağlacı "ve" olarak değiştirilmeseydi ve verdikleri anlam da doğru olsaydı, meâl: "eşleri veya ellerinin altında bulunan cariyesleri" şeklinde olurdu. O zaman da bir erkek ya eşiyile ya da cariyesiyle iliş-

kiye girebilirdi. Bu, geleneğin istediği bir hüküm değildir. Geleneğin istediği, erkeğin ikisiyle de ilişkiye girebilmesidir.

"Elerinin altında bulunan cariyeler" diye meâl verilen mâ meleket eymanuhum sözü köleleri de kapsar. Bu zatların dedikleri doğru sayılsa ama meâl "cariyeler" diye anlaşılmasa hanımın, kölesiyle nikâhsız ilişkisini de kabul etmek gerekir ki bunun da kabul edilebilir bir yanı yoktur.

Ayeterin, kadın-erkek tüm müminleri kapsadığı çok nettir. 6. ayette, "ev ma meleket eymanuhum" kısmının erkeklere has olmasını gerektirecek hiçbir şey de yoktur.

a- Dil Hatası

Ayeterde, biri istisna diğeri atıf harfine verilen yanlış meal olmak üzere affedilmez iki hata yapılmıştır.

1) İstisna konusundaki yanlış meâl

Ayetlerin metni şöyledir:

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَزْوَاجِهِمْ حَافِظُونَ . إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ

(O kadın ve erkekler) ferçlerini koruyan kimselerdir. Sadece eşlerine veya hâkimiyetleri altındakilere (esir eşlerine) karşı kınanmazlar.

Ebu Bekr el-Cessas ayeti şöyle açıklamıştır:

فأما قوله: {إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ} استثناء من الجملة المذكورة لحفظ الفروج وإخبار عن إباحتها وطء الزوجة وملك اليمين.

""eşleri ve ellerinin altında bulunanlar bunun dışındadır" sözü, ferçlerin korunması ile ilgili cümleden istisnadır. Ayrıca bir kişinin karısı ve cariyesiyle cinsel ilişkiye girebileceğini de haber vermektedir.¹³""

Caferilerin yaptığı tefsir de şöyledir:

وقوله: "إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ" استثناء من حفظ الفروج، والأزواج الحلال من النساء، وما مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ الجوارى المملوكة فإنهم غير ملومين في مس الأزواج الحلال والجوارى المملوكة.

""eşleri ve ellerinin altında bulunanlar bunun dışındadır" sözü, ferçlerin korunması ile ilgili cümleden istisnadır. Erkek, kendine helal olan kadınlardan evli olduklarıyla ve hâkimiyeti altındaki cariyeleriyle cinsel ilişkiye girmesinden dolayı ayıplanamaz.¹⁴""

Bu görüşte olanlar ayetlere şu meâli vermiş olurlar:

""(O kadın ve erkekler) ferçlerini koruyan kimselerdir. (Onlardan erkek olanları,) Sadece eşlerine ve hâkimiyetleri altındakilere (cariyelerine) karşı ferçlerini açabilirler."

Hiçbir istisna cümlesine böyle bir anlam verilemez. Ayette erkekler sözü açıkça ifade edilse ve cümle ona göre kurulsaydı, bu anlam kabul edilebilirdi. O durumda da erkek, edep yerlerini karısına veya cariyesine açardı ama kadın kocasına, cariyeye de efendisine açamazdı.

2) Bağlaca = atıf harfine verilen yanlış meâl

6. ayetteki "veya=و" bağlacına "ve=و" anlamı verilmiştir. "Veya" bağlacı, iki seçenektен sadece birinin "ve" ise ikisinin de olabileceğini ifade için kullanıldığından bu, ayetin anlamını, ciddi bir biçimde kaydırmıştır. Doğru meâl şu şekildedir:

Sadece eşlerine veya hâkimiyetleri altındakilere (esir eşlerine ferçlerini açabilirler) (Mu'minün 23/6)

İstisna cümlesine verilen yanlış meâl doğru kabul edilse ama bağlacın anlamı değiştirilmeseydi, o zaman bir erkeğin edep yerlerini ya eşine ya da cariyesine gösterebileceği anlaşılırdı. Bu da geleneğin istediği meâl değildir. Birinci yanlışın arkasından ikinci yanlış yapma zorunluluğu doğduğu için "veya" bağlacına "ve" anlamı verilmiştir.

Konuyla ilgili diğer ayetlerde de açıkça görüleceği gibi ister erkek ister kadın olsun, bir Müslümanın eşi ya hür ya da esir olur. Bunlardan hangisiyle evli ise ferçlerini ancak ona gösterebilir.

b- Diğer Ayetlerin Dikkate Alınmaması

İslâm'da bir kadının birden fazla eşi olamaz ama erkeğin olabilir. Eş, hür olabileceği gibi esir de olabilir. Bir ayet şöyledir:

İman edene kadar, müşrik kadınlarla evlenmeyin. İman etmiş esir kadın, müşrik kadından elbette iyidir; isterse beğeninizi kazanmış olsun. İman edene kadar, müşrik erkeklere kız vermeyin. İman etmiş esir erkek, müşrikten elbette daha iyidir; isterse beğeninizi kazanmış olsun. (Bakara 2/221)

Esir bir erkekle evlenmek isteyen kadın için özel şart yoktur ama erkek için vardır. Hür kadınla evlenebilecek güce sahip olan erkek, esir kadınla evlenemez. İlgili ayet şöyledir:

Mümin, iffetli ve hür kadınları nikâhlayacak kadar varlıklı olmayanlar, hâkimiyetiniz altında olan mümin kadınlarla (savaş esirleri ile) evlensinler. İmanınızı en iyi bilen Allah'tır. Hepiniz birbirinizdensiniz. Onları (esir kadınları) ailelerinin izni ile nikâhlayın ve mehirlerini marufa (Kur'an ölçülerine) uygun olarak kendilerine verin. (Nisâ 4/25)

Ayete göre erkeğin eşi ya hür ya da esir olabilir; ikisi bir arada olmaz.

Allah bize, hürler gibi esirleri evlendirmeyi de emretmiştir. İlgili ayet şöyledir:

İçinizden evli olmayanlar ile erkek ve kadın esirlerinizden uygun olanları evlendirin. Yoksul iseler Allah, kendi ikramıyla onların ihtiyaçlarını giderir. İmkânları geniş olan ve her şeyi bilen Allah'tır. (Nûr 24/32)

Bu ayetlere göre hür ile hür, esir ile esir ve esir ile hür evlenebilir. Bunları şöyle sınıflandırabiliriz:

- A- Erkek hür - Kadın hür olabilir. [Nûr 24/32]
- B- Erkek hür - Kadın esir olabilir. [Nisâ 4/25]
- C- Kadın hür - Erkek esir olabilir. [Bakara 2/221]
- D- Erkek esir - Kadın esir olabilir. [Nûr 24/32]

Bütün bunlar, hür veya esir olan bir müminin edep yerlerini, ancak hür veya esir olan eşinin yanında açabileceğini gösterir. Mu'minûn 5 ve 6. ayeterle diğer ayeter arasındaki benzerlik açıktır. Bkz (Tablo: 1)

Görüldüğü gibi hür eş ile esir eş, daima farklı değerlendirmiştir. Ayette, eşlerin veya hâkimiyet altındakilerin birbirine "veya" bağlacı ile bağlanması bundandır. Ayeti tekrar görelim:

(Umduklarına kavuşacak müminler) ferçlerini koruyan-

Mu'minûn 5-6	مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ hâkimiyetleri altındaki (eşleri) hariç.	أَوْ veya	وَالَّذِينَ هُمْ لِأَزْوَاجِهِمْ حَافِظُونَ . إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ (O kadın ve erkekler) ferçlerini koruyan kimselerdir. Eşleri
Nisâ 3	مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ hâkimiyetiniz altındakini nikâhlayın	أَوْ veya	...فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْلَمُوا فَوَاجِدَةًhoşunuza giden kadınları iki, üç ve dörde kadar nikâhlayın. Aralarında adaleti yerine getirememekten korkarsanız bir kadını
Nisâ 25	hâkimiyetiniz altındaki mümin kadınları (esirleri) nikâhlasınlar.		Mümin, iffetli ve hür kadınları nikâhlayacak kadar varlıklı olmayanlar,
Bakara 221 Erkek hür Kadın esir	İman etmiş esir kadın, müşrik kadından elbette iyidir; isterse beğeninizi kazanmış olsun.		İman edene kadar, müşrik kadınlarla evlenmeyin.
Bakara 221 Kadın hür Erkek esir	İman etmiş esir erkek, müşrikten elbette iyidir; isterse beğeninizi kazanmış olsun		İman edene kadar, müşrik erkeklere kız vermeyin.

lardır. Sadece eşlerine veya hâkimiyetleri altındakilere (esir eşlerine ferçlerini açabilirler). (Mu'minûn 23/5-6)

4. Ahzap 50. Ayet

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِن وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَّكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

Ey Nebi! (Şu sayılanları) özel olarak sana helal kıldık: Mehirlirini verdiğin eşlerini, Allah'ın sana fey olarak verdiğinden hâkimiyetin altında olanı, seninle beraber hicret eden amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzelerinin kızlarını ve eğer nikâhlamak istersen kendini sana¹⁵ hibe eden kadını. Bunları diğer müminlere değil, sadece sana helal kıldık. Müminlerin eşleri ve yönetimleri altındaki esirlerle ilgili hangi hükümleri koyduğumuzu elbette biliyoruz. Bütün bunlar sana bir sıkıntı olmasın diyedir. Çünkü Allah bağışlar, ikramı boldur. (Ahzap 33/50)

Bu ayete verilen yanlış meâl ve oluşturulmaya çalışılan algı da cariyelerin cinselliğinden yararlanma gayesine yöneliktir. Ayetteki hükümlerin tamamının Nebîmize has olmasına rağmen çok küçük bir bölümü ona has gösterilmiştir. Kur'ân Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir'de ayete verilen meâl şöyledir:

"Ey Peygamber! Biz sana mehirlirini verdiğin eşlerini, Allah'ın sana ganimet olarak verdiklerinden elinin altında bulunan kadınları; seninle beraber hicret eden, amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını ve teyzele-

rinin kızlarını sana helal kıldık. Ayrıca, diğer mü'minlere değil de, sana has olmak üzere, mehirsiz olarak kendini Peygamber'e bağışlayan, Peygamber'in de kendisini nikâhlamak istediği herhangi bir mü'min kadını da (sana helal kıldık.) Mü'minlere eşleri ve sahip oldukları cariyeleri hakkında farz kıldığımız şeyleri elbette bilmekteyiz. Bütün bunlar, sana herhangi bir zorluk olmaması içindir. Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir."

Ayette: **Ey Nebi!** ile başlayan bölüm: **...diğer müminlere değil, sadece sana helal kıldık** sözü ile bitmektedir. Çünkü oradaki şartlar müminlerle ilgili değildir. Onların evlilikleri dört kadınla sınırlıdır, bu ayet, Nebimiz için böyle bir sınırlama olmadığını bildirmektedir. Onun yeni bir eş ile evlenmesi şu ayet ile yasaklanmıştır:

Bundan sonra güzelliği çok hoşuna gitse bile artık bir kadınla evlenmen ve bir eşini bırakıp başkasını alman sana helal değildir (Ahzap 33/52)

Ayrıca müminlerin evliliklerinin geçerli olması için mehir ödemiş olmaları gerekmez (Bkz. Bakara 236). Onların; amca, hala, dayı ve teyzekızlarıyla evlenmeleri için birlikte hicret etmiş olmaları şartı da yoktur. Bundan dolayı ayetin devamı şöyledir:

Müminlerin eşleri ve yönetimleri altındaki esirlerle ilgili hangi hükümleri koyduğumuzu elbette biliyoruz. Bütün bunlar sana bir sıkıntı olmasın diyedir.

Bu sebeple ayetin küçük bir bölümünü Nebîmize has gösteren şu meâl kabul edilemez:

"...Ayrıca, diğer mü'minlere değil de, sana has olmak üzere, mehirsiz olarak kendini Peygamber'e bağışlayan, Peygamber'in de kendisini nikâhlamak istediği herhangi bir mü'min kadını da (sana helal kıldık.)"

Bir mümin erkek, bir kadınla mehirsiz olarak evlense evlilik geçerli olur ama Nebîmize verilen ruhsat ona verilmediği için eşine denk bir kadının mehri kadar mehir vermesi gerekir. Böyle bir kişi, ilişkiye girmeden eşini boşasa bile ona maruf ölçülerde bazı mallar vermek zordur (Bkz. Bakara 236). Bu da önemli bir farktır.

Asıl büyük yanlış cariyelerle ilgili

olarak yapılmış ve ayetin ilgili bölümüne şu meâl verilmiştir:

“Allah’ın sana ganimet olarak verdiklerinden elinin altında bulunan kadınları ...sana helal kıldık.”

Buradaki yanlışın sebebi, ayetteki fey’ kelimesinin ganimet diye tercüme edilmesidir. Fey, savaşmadan alınan, ganimet ise savaş sonucu elde edilen mala denir. Fey ile ilgili ayet şudur:

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِلَّذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ
وَإِنَّ السَّبِيلَ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ

Allah’ın, o kentlerin halkından alıp Elçisine fey olarak verdiği şeyler; Allah için, elçisi ve yakınları için, yetimler, çaresizler ve yolda kalmışlar içindir. Böylece onlar, içinizden zenginler arasında dolaşan bir servet haline gelmez. (Haşr 59/7)

Ganimetlerle ilgili ayet de şudur:

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِلَّذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ
وَإِنَّ السَّبِيلَ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ
الْجُمُعَانَ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Eğer Allah’a ve inanıp güveniyor, doğru ile yanlışın ayrıldığı o gün, yani o ilki ordunun çarpıştığı gün, kulumuza indirdiğimize de inanıyorsanız, bilin ki aldığınız her ganimetin beşte biri Allah’ın, elçisinin, elçinin en yakınlarının, yetimlerin, çaresizlerin ve yolcunundur. Her şeye bir ölçü koyan Allah’tır. (Enfâl 8/41)

Ganimetin 4/5’i savaşçılara verilir ama fey, savaş sonucu elde edilmediği için onda savaşçıların payı yoktur. Bu sebeple Ahzap 50. ayet, Mısır mukavkısının Nebimize hediye ettiği Mâriye’nin ona helal olduğunu bildirmektedir. Bu hüküm ona hastır, diğer müminlerin böyle bir hakkı yoktur.

Zaten esirler fey değil, ganimettir. Savaş sonucu elde edilen esirleri fey kapsamına sokmak, sonra fey’e ganimet anlamı vererek Mâriye’nin Nebimize helal olduğunu gösteren özel bir hükmü, genel hüküm görümüne sokup cariyelerin cinselliğinden yararlanmayı, Kur’ân’ın tartışmasız hükmü gibi göstermek ne büyük bir günahdır!

C- NEBİMİZİN ESİR EŞLERİ

Nebimizin nikâhladığı eşleri arasında cariyeye yoktur. Çünkü hür eşle evlenmeye gücü yeten bir Müslüman, cariyeye ile evlenemez. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

Mümin, iffetli ve hür kadınları nikâhlayacak kadar varlıklı olmayanlar, hâkimiyetiniz altında olan mümin kadınlarla (savaş esirleri ile) evlensinler. (Nisâ 4/25)

Nebimize fey olarak verilen ve savaş esiri olmayan Mâriye, Ahzap 50. ayet ile helal kılındığı için Nebimiz onunla evli gibi yaşamıştır. Esir düşen Cüveyriye, Safiye ve Reyhâne’yi de hürriyetine kavuşturduktan sonra nikâhlanmıştır. Bu dört hanımefendinin hayatlarını kısaca görelim.

1. Mâriye

Nebimiz, hicretin 7. (628 m.) yılında, bir mektup göndererek Mısır mukavkısı Cüreyc b. Minâ’yı İslâm’a davet etmişti. Bizans imparatorundan çekindiği için İslâm’ı kabul etmediği söylenen Cüreyc ona, aralarında Mâriye bint Şem’ûn el-Kıbtiyye’nin (ö. 16/637) de olduğu hediyeler gönderdi. Mâriye Müslüman oldu ve Ahzap 50. ayet ile Nebimize helal kılındı. Ona İbrahim adında bir oğlan çocuğu doğurdu.

Güzel bir hanım olan Mâriye’ye Nebimizin ilgi göstermesi, başta Âişe olmak üzere eşlerini kıskandırmıştı.¹⁶ İbn Abbas, bununla ilgili olarak şunları anlatır:

“Ömer b. El-Hattâb’a, Tahrir suresinde birbirine destek olduğu bildirilen iki kadının kimler olduğunu sordum. “Âişe ile Hafsa” dedi. Nebî aleyhisselam, Hafsa’nın evinde ve onun nöbetinde Mâriye ile birlikte olmuştu. Hafsa bunu anlayınca dedi ki: “Ey Allah’ın Nebisi! Eşlerinden hiçbirine yapmadığını benim günümde, benim nöbetimde ve benim yatağımda bana yaptın.” Nebimiz: “Onu kendime haram etsem ve bir daha yaklaşmamam seni mutlu eder mi?” dedi. Hafsa: Eder; deyince onu kendine haram etti ve “bunu kimseye söyleme” dedi. Ama Hafsa Âişe’ye söyledi. Allah da Nebisini bundan haberdar ederek şu ayetleri indirdi:¹⁷

“Ey Nebi! Allah’ın özel olarak sana helal kıldığını, neden kendine haram kılıyorsun? Sen eşlerinin gönlünü etmeye çalışıyorsun. Neyse ki Allah bağışlar, ikramı boldur.

Allah, bu tür yeminlerinizi bozmayı size farz kılmıştır. Allah sizin en yakınınızdır. Her şeyi bilen ve kararları doğru olan O’dur.

Bir gün Nebî, eşlerinden birine gizli bir söz söylemişti. Eşi onu, diğer eşine bildirince Allah, Nebisini o konuda bilgilendirdi. O da onun birazını eşine anlattı, birazını da anlatmaktan vazgeçti. Eşine bildirdiğinde o: “Bunu sana kim bildirdi?” dedi. Nebî de “Bana, her şeyi bilen; her şe-

jin iç yüzünü bilen bildirdi.” diye cevap verdi.

(Ey Nebî'nin iki eşi!) Allah'a yönelip tevbe ederseniz iyi olur. Çünkü ikinizin de gönlü kaydı. Eğer birlikte ona karşı harekete geçerseniz bilin ki Allah, Cebrail ve iyi müminler onun yakın dostlarıdır. Bundan sonra melekler de ona destek olurlar.

Eğer sizi boşarsa bakarsınız ki Allah yerinize daha iyi eşler verir. Onlar, Allah'a teslim olan, inanıp güvenen, boyun eğen, ona yönelen, ibadetlerini yapan ve oruç tutan dullardan ve bakirelerden olabilir.” (Tahrîm 66/1-5)”

İbn Abbas'ın anlattıklarını ilgili ayetler doğrulamaktadır: Bkz (Tablo: 2)

Mâriye'yi helal kılan Ahzap 50. ayet	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحَلَّلْنَا لَكَ ...	<i>Ey Nebî, (Şu sayılanları) özel olarak sana helal kıldık...</i>
Mâriye'yi Nebîmizin kendine haram kıldığını gösteren Tahrîm 1. ayet	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ	<i>Ey Nebî! Allah'ın özel olarak sana helal kıldığını, neden kendine haram kılarırsın...</i>

Tablo: 2

“Sana özel”, ayetlerdeki lek = لَكَ sözünün anlamıdır. Ahzap 50 ile Tahrîm 1. ayet arasındaki benzerlik, her iki ayet de Mâriye'den bahsettiğini göstermektedir.

2. Cüveyriye

Cüveyriye (ö. 56/676), Huzâa kabilesinin Benî Mustalik kolunun reisi Hâris b. Ebû Dırâr'ın kızıdır. Nebîmiz, Hendek Savaşı öncesinde Mustalikoğullarının Müslümanlara karşı savaş hazırlıklarının olduğunu öğrenince onlara baskın yaptı, onları yendi ve çok sayıda esir aldı. Kocasını bu savaşta ölen ve henüz yirmi yaşında bulunan Cüveyriye, esirler arasındaydı. Sâbit b. Kays b. Şemmâs'ın veya amcaoğlunun payına düşmüştü. Hürriyetine kavuşmak için ödeyeceği fide miktarını belirledikten sonra Nebîmizin yanına gitti, kendini tanıttı ve fidesinin ödenmesi için yardımcı olmasını istedi. Nebîmiz fidesini ödeyip onu hürriyete kavuşturduktan sonra evlilik teklif etti. Cüveyriye'ye dayanan bir başka rivayete göre babası, esir düşen kızını kurtarmak için Medine'ye geldi ve fidesini ödedikten sonra onu Nebîmizle evlendirdi. Cüveyriye'nin Nebîmizle evlendiğini duyan Müslümanlar, Mustalikoğulları'ndan alınan bütün esirleri serbest bıraktılar. Bu evlilik, aradaki düşmanlığı giderdi ve Müslüman olmalarına sebep oldu.¹⁸

3. Reyhâne

Reyhâne bint Şem'un b. Zeyd (ö. 10/632) Yahudi Benî Nadîr kabilesindendi. Benî Kurayzalı Hakem (Abdülhakem) adında bir kişiyle evliydi. Nebîmizle yaptıkları antlaşmayı Hendek savaşında bozan Benî Kurayza yahudileri, savaşın hemen arkasından kuşatılarak etkisiz hale getirildi. İlgili ayet şöyledir:

Allah, Ehl-i Kitap'tan, düşmana arka çıkanları da kalplerine korku salarak kalelerinden indirdi. Kimini öldürüyor, kimini de esir alıyordunuz. Onların yerini, yurdunu ve mallarını size verdi, henüz ayak basmadığınız yerleri de size verecektir. Allah her şeye bir ölçü koyar. (Ahzap 33/26-27)

Ayette geçen, **Onların yerini, yurdunu ve mallarını size verdi** ifadesi, esirlerin serbest bırakıldığını gösterir. Çünkü ne savaşacak halleri ne de fide olarak verecek malları kalmıştı.¹⁹

Reyhâne, bu olayda kocası öldürülen de esirler arasındaydı. Savaş esiri evli kadınlarla evlenilebileceğini daha önce görmüştük (bkz. Nisâ 24). Nebîmiz bir ay kadar sonra Müslüman olması şartıyla ona evlilik teklif etti, o da kabul etti. Onu hürriyetine kavuşturduğu için diğer eşlerine verdiği gibi ona da 12 ukıyye gümüş mehir vererek 5. yılın Zilhiccesinde (Mayıs 627) kendisiyle evlendi.²⁰

4. Safiyye

Safiyye, Benî Nadîr'in reisi Huyey b. Ahtab'ın kızıdır. Hayber savaşında kocası öldü kendi de esir alındı. Benî Kurayza ve Benî Nadîr'in hanımefendisi olduğu için Nebîmizden başkasına verilmesi uygun görülmedi. Nebîmiz de Müslüman olursa kendisiyle evleneceğini, yoksa serbest bırakıp ailesine göndereceğini söyledi. Safiyye İslâm'ı kabul etti. Nebîmiz de hürriyet bedelini mehir yaparak onunla evlendi.²¹

SONUÇ

Görüldüğü gibi esirleri köle veya cariye yapmanın ve ca-

riyelerin cinselliğinden nikâhsız olarak yararlanmanın dayandırılabilceği bir delil yoktur. Ayetlerde anlam kayması meydana getirerek yapılan bu işlem tam bir ıvecdir. İvec = عوج, düşünerek ve ancak uzak görüşle anlaşılabilir şekilde yapılan bir çarpıtma,²² bir algı yönetimidir. Allah Teâlâ bu konuda şöyle demiştir:

Kâfirlerin (kendini ayete kapatanların) çetin azaptan çekecekleri var. Onlar, dünya hayatını Ahiretten çok seven ve ıvec yapmaya çalışarak Allah'ın yolundan uzaklaşan/uzaklaştıran kimselerdir. Onlar derin bir sapkınlık içindedirler. (İbrâhîm 14/2-3)

Kölelik ve cariyelik konusunda olduğu gibi birçok konuda ıvec yani bir algı yönetimi yapılarak Kur'an'ın doğru anlaşılması engellenmiştir. En kötüsü de Kur'an'ın kullanma kılavuzu olan hikmetin unutturulmuş olmasıdır. Allah, Nebîmize ve bütün nebîlere, Kitap ile birlikte hikmeti de vermiş ve onları bu sayede, problem çözme imkânına kavuşturmuştur. Hikmet unutulunca Nebîmizin söz ve uygulamalarının Kur'an'dan çıkarılmış birer hikmet olduğu da unutulmuş, Müslümanlar, sıkıntılara çözüm bulma özelliklerini yitirerek birer sıkıntı kaynağı haline gelmişlerdir.

Esirler konusunda yapılan ıvec öylesine etkili ve kalıcı olmuştur ki, ulaşabildiğimiz hiçbir kitapta esirlere ve cariyelere yapılanın yanlış olduğuna rastlanamamaktadır. Çünkü asırlar boyu medreselerde ve din öğretimi yapılan çağdaş kurumlarda Kur'an, sadece ezberlenen ve okunmasıyla sevap kazanılan bir kitap sayılmıştır. Hocalar bu şekilde şartlandırıldığı için hiç kimse, din olarak öğrendiği bilgilerin Allah'ın kitabına ve Nebîmizin söz ve uygulamalarına uygunluğu konusunda şüpheye dahi düşmemektedir.

Din adına öğrendiği şeylerin, Allah'ın kitabıyla ilgisi kuramayanlara Allah Teâlâ ümmî adını verir. Ümmî, okuyazar olmayan demektir. Anlamak için değil de sevap kazanmak için okunan bir kitap, okunmuş sayılmaz. Onu anlayarak okumazsanız, dinin ana kitabını okunmuş olursunuz. Allah Teâlâ, Yahudilerle ilgili olarak şöyle demiştir:

Onların bir kısmı ümmîdir; o kitabı değil, sadece onunla ilgili kurguları bilir ve sadece tahmin yürütürler.

Fakat elleriyle kitap yazan, sonra geçici bir çıkar için "Bu Allah katındandır" diyenlerin çekeceği var. Hem yazdıklarından dolayı çekecekler hem de kazandıklarından dolayı çekecekler! (Bakara 2/78-79)

Sünnî ve Şii, bütün mezheplerin âlimleri de bu ayeterde belirttiği gibi kitabı değil, sadece onunla ilgili kurguları biliyor ve sadece tahmin yürütüyorlar. Onlara göre, mezheplerinin âlimleri yanlış yapmaz; Kur'an'a, Nebîmizin söz ve uygulamalarına ters bir şey söylemezler. Hele bir konuda icma etmişler yani görüş birliğine varmışlarsa onun yanlış olma ihtimali olmaz. Ondandır dolayı eskilere, gözü kapalı olarak uyan bu kimseler kendilerini âlim sanırlar. Bunların yazdıkları kitaplar da o yanlışları sabitleme ve sonraki nesillere ulaştırma dışında bir işe yaramaz.

Bu âlimler, bilmedikleri için belki Allah tarafından bağışlanabilirler. Ama o kitapları yazan ve yaptıkları ıvec ile Kur'an'ın kabul etmediği hükümleri, Kur'an'a mal edenlerin kurtuluşları mümkün gözükmemektedir.

Bu ıvec, bu algı yönetimi öylesine etkili olmuş ki, bugün Irak ve Suriye'de bazı yerleri ele geçirip devlet kurduğunu duyuran İşid'in liderine, farklı ülkelerden 126 İslâm âlimi, şu ifadeleri taşıyan bir mektup yazabilmişlerdir:

"Müslümanlar, hatta bütün dünya, yüz yılı aşkın bir süreden beri köleleştirmeyi yasaklama ve suç sayma konusunda icma etmiştir. Bu, İslam tarihinde büyük öneme sahip bir iştir. İcma ile ortadan kaldırılmasından sonra köle edinmek haramdır."²³

Kölelik ve cariyeliğin Muhammed Suresinin 4. ayetiyle kaldırıldığını bilmeyen bu zatlara göre kölelik ve cariyelik Kur'an ve Sünnet ile sabittir. Buna inanıyorlarsa bu iki kaynağa ters bir icma, nasıl bağlayıcı olabilir! Batıların baskısıyla köleliği kaldırmak zorunda kalan siyasilerin davranışı, neye göre icma sayılır! İnsanların icma etmesi ile değiştirilebilen bir din nasıl Allah'ın dini olur!

Ellerindeki geleneksel kitaplara dahi aykırı olan şeylere imza atan kişiler, kendilerine âlim sıfatını nasıl yakıştıraabilirler!

Kitaba ve Hikmete uygun çalışmalarla mevcut yapının yanlışlarını ortaya koyup doğrusunun ne olduğunu göstermeye çalıştığımız halde hiçbir konuyu tartışmaya yanaşmayan gelenekçi ve yenilikçi yapıya İsa aleyhisselâmın şu sözleriyle seslenmek isterim:

"Kendi geleneğinizi sürdürmek için Tanrı buyruğunu bir kenara itmeyi ne de güzel beceriyorsunuz!" (Markos İncil'i 7. Bölüm 9. cümle)

Allah'a güvenenler için de şu ayet yeter:

Ey inanıp güvenenler, kendinize bakın. Siz doğru yolda olduktan sonra sapanların size zararı olmaz. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O, yapıp ettiğiniz şeyleri size bildirecektir. (Mâide 5/105)

NOTLAR

- 1 Müslümanlar Mekke'de zor günler geçirirken Romalıların Persler'e yenildiği duyuldu. O sırada inen aşağıdaki ayetler, birkaç yıl içinde Romalıların Persleri yeneceği, o gün Müslümanların bir zaferle sevineceği haber verildi: **ELİF! LAM! MİM! Romalılar yenildiler. (Yenilgi) Çok yakın bir yerde oldu. Onlar, bu yenilginin ardından galip geleceklerdir. (Galibiyet) Birkaç yıl içinde olacaktır. Onun öncesinde de sonrasında da bütün yetki Allah'ın elindedir. O gün müminler sevineceklerdir. O, Allah'ın yapacağı yardımla olacaktır. O, çalışana yardım eder. O üstündür, ikramı boldur. Bu Allah'ın verdiği sözdür. İnsanların çoğu bilmesede Allah sözünden dönmez. (Rûm 30-1-6).**
- 2 Muhammed 4. ayet Bedir'den önce inmeseydi Nebimize bu suçlama yapılamazdı. Çünkü **Allah, kimseye gücünün üstünde bir sorumluluk yüklemeyiz.** (Bakara 2/286).
- 3 Beni Kurayza esirlerinden savaşacak durumda olanların öldürüldüğü iddia edilse de bu, Yahudi uydurmasıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cemal Ahmed Necm, غزوة بني قريظة بين الحقائق والأساطير <http://www.hablullah.com/?p=2100>
- 4 Ebû Bekr Ahmed b. Alî er-Râzî el-Cessas'ın (ö. 370/981) Ahkam'ul-Kur'an, İstanbul 1917, Muhammed Suresi.
- 5 Ömer Nasuhi BİLMEN, Hukukî İslamiyye ve İstılahatı Fıkhiyye Kamusu, c. III, 399 vd. İstanbul, tarihsiz. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: "Harb neticesinde kahren elde edilen esirler hakkında veliyyül'emr, muhayyerdir. Bu hususta müslümanların menfaatlerine göre hareket ederek dilerse bu esirlerin mukatıl olan takımını katl edib maddei fesadı bilküllüyye ortadan kaldırır, dilerse bunların şerlerini def için yalnız istirkaklarıyla, yani: köle ve cariye edilmeleriyle iktifa eder, dilerse islâm zimmetinde, ahd ve emanında olmak üzere hepsine hürriyet verir ve dilerse bunları islâm esirleri ile mübadelede bulunur."
- 6 Muhammed Hüseyin Et-Tabatabâi (1902-1981), el-Mizân fi tefsîr'il-Kur'an, İran-Kum.
- 7 Celaluddin es-Suyutî (ö. 911/1505) ve Celaleddin Muhammed b. Ahmed el-Mehallî (öl. 864 h.), Tefsîr'ul-Celâleyn, İstanbul, tarihsiz.
- 8 Et-Tabatabâi, el-Mizân fî tefsîr'il-Kur'an, Nisa Suresi.
- 9 Komisyon (Hayrettin KARAMAN, İbrahim Kafî DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI, Sadrettin GÜMÜŞ), Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Bs., Ankara, 2006, Nisa Suresi.
- 10 Abdullah b. Ömer b. Muhammed el-Beyzâvî, Envâr'u't-Tenzil ve Esrâr'u't-Te'vîl, Dâr'u'r-Reşîd-Müessesetü'l-Eymân, Dimaşk-Beyrut, 2000, Nisa Suresi.
- 11 Tabatâi, a.g.e. Nisa Suresi.
- 12 Kur'an Yolu, Nisa Suresi.
- 13 Cessâs, Ahkâm'ul-Kur'an, Nisa Suresi.
- 14 Tabatâi, a.g.e. Muminûn Suresi.
- 15 Arap edebiyatında iltifat sanatı vardır. Anlatımı canlı tutmak ve konunun önemini vurgulamak için sözün akışı beklenmedik bir şekilde değiştirilerek üçüncü şahıstan birinci şahsa, ikinci şahıstan birinci veya üçüncü şahsa, birinci şahıstan ikinci veya üçüncü şahsa geçilir. Geçmiş zamandan şimdiki veya gelecek zamana; gelecek zamandan geçmiş zamana ya da geçmiş zamandan emir kipine geçiş yapılabilir. Türkçede bu sanat olmadığından bu gibi ifadeler bir Türk'ü şaşırtır. Bu sebeple burada bu sanat dikkate alınmamıştır. Bu ayette de ikinci şahıstan üçüncü şahsa geçildiğinden meal, bu geçiş yok sayılarak verilmiştir.
- 16 Aynur URALER, Mâriye, Diyanet İslam Ansiklopedisi.
- 17 Celaluddin es-Suyutî (ö. 911/1505) Cami'ul-Ehadis, bab Müsenedi Ömer b. El-Hattâb, cüz, 28 s. 49 (nr. 30658).
- 18 Rıza Savaş, Cüveyriye, Diyanet İslam Ansiklopedisi.
- 19 Beni Kureyza esirlerinden savaşacak durumda olanların öldürüldüğü iddia edilse de bu, Yahudi uydurmasıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cemal Ahmed Necm, غزوة بني قريظة بين الحقائق والأساطير <http://www.hablullah.com/?p=2100>
- 20 Hayati Yılmaz, Reyhâne, Diyanet İslam Ansiklopedisi.
- 21 Aynur Uraler, Safiye, Diyanet İslam Ansiklopedisi.
- 22 er-Rağîb el-İsfahânî, (ö. 425 h.), Müfredât (thk: Safvan Adnan Dâvûdî) عوج md. Dimaşk ve Beyrut, 1412/1992.
- 23 <http://www.lettertobaghdadi.com/14/arabic-v14.pdf>.